

Anmeldelse af Borgen anno 2022

Borgen back and better?

Borgen er tilbage efter 9 år i graven. Nu med større fokus på klima, køn og Arktis. Holder det? Foto: DR

Skrevet af

(/Gunhild-Agger)

Gunhild Agger (/Gunhild-Agger)
professor (/Gunhild-Agger)
Aalborg Universitet (/Gunhild-Agger)
36 artikler
0 indlæg

Borgen klappede af i 2013 som en international succes, der indkapslede det danske politiske system. Næsten 10 år senere er Borgen tilbage på sendefladerne, og nu handler det om riget, magten og æren. Lever Borgen-rebooten op til 2010-2013-Borgens eftermæle?

Denne anmeldelse er lavet på baggrund af de første 4 afsnit af den 4. sæson af *Borgen* på DRTV

Borgen - Riget, Magten og Æren | Trailer | DR1

TILBAGE TIL RØDDERNE

Det er lige før, DR kan spejle sig i det geopolitiske morads, udenrigsminister Birgitte Nyborg står i ved sæson 4's begyndelse. Med den nyudnævnte arktiske ambassadørs ord: "Vi har vundet en sag, hvor vi står i lort til halsen og er på vej i seng med djævelen." For ti år siden begejstrede *Borgen* et kombineret dansk og internationalt publikum. *Borgen* (2010-2013) blev en politisk klassiker, som ifølge *Information* bruges i diplomatiet som forklaringsmodel på det danske politiske system. Siden da har streamingtjenesternes indtog forandret tv-landskabet. Det kvitterer DR for ved samarbejdet med Netflix om sæson 4, der er produceret af SAM Productions. Spørgsmålet er, om den nye *Borgen* kan genoplive de stolte traditioner fra DR's guldalder. Om serien stadig appellerer til publikum. Og på hvilke måder den i øvrigt har tilpasset sig nutiden.

Med Adam Price som hovedmanuskriptforfatter og Per Fly som konceptuerende instruktør er nogle af de dygtigste og mest driftssikre kreative kræfter i Danmark mobiliseret. Dertil kommer Eric Kress, der var fotograf på *Borgen I* og *Bedrag I*, og Niels Sejer, *Broens* første scenograf. Serien leverer et glædeligt gensyn med bærende skuespillere fra tidligere sæsoner. Variation sørger en række nyttilkomne for. En stor medspiller er den grønlandske natur – og politik. I kraft af en generel tendens på streamingtjenesterne er der sket en formatændring, så den nye sæson er karakteriseret af et stort, overgribende plot koncentreret om det spor, som fundet af olie i Grønland udgør. På produktionssiden er alle sejl således sat til.

Med *Borgen 4* forsøger DR at genvinde sin ledende position inden for tv-drama – en position, der er blevet rystet af de sidste års socialrealistiske strategi, som nok har positioneret DR's public service over for de kommercielle streamingtjenester, men som også har betydet tab af publikum. Et andet led i samme tilbage-til-rødderne-strategi er annonceret, nemlig *Riget Exodus*, der tilsvarende produceres i samarbejde med en streamingtjeneste og efter planen får premiere på Viaplay før på DR.

ALDER OG GEOPOLITIK

Det er en banal, men vigtig pointe i sæson 4, at tiden er gået. Det markeres ved en aldersmæssig opdatering, der gælder alle – fra Sidse Babett Knudsen i rollen som en stram Birgitte Nyborg til Birgitte Hjort Sørensen i rollen som Katrine Fønsmark. Vi får et lille glimt af Mikael Birkkjær i rollen som Birgitte Nyborgs tidligere mand, der nu skal begynde forfra som far. Og af Nyborgs politiske mentor, Bent Sejro (Lars Knutzon), der er under udredning for demens.

Med øget fokus på Arktis har også den geopolitiske sammenhæng ændret sig. Sæson 4 har fået titlen *Borgen – Riget, magten og æren*. Titlen giver et fingerpeg om synsvinklen. "Thi dit er riget, magten og æren i evighed. Amen." Sådan har det med mindre sproglige variationer heddet siden Christian 2.s *Nye Testamente* fra 1524 i den bøn, enhver konfirmand stadig lærer – Fadervor. Titlen inviterer til et nøjere eftersyn af disse begreber.

RIGET

Hvad er riget? I dansk sammenhæng bruges udtrykket først og fremmest i forbindelse med rigsfællesskabet. Ifølge Udenrigsministeriet (<https://um.dk/udenrigspolitik/lande-og-regioner/rigsfaellesskabet>) udgøres rigsfællesskabet af Danmark, Færøerne og Grønland. Inden for rigsfællesskabet har Grønland siden 2009 haft selvstyre inden for de såkaldt hjemtagne områder, men ikke inden for udenrigspolitik, forsvars- og sikkerhedspolitik. I denne afgrænsning gemmer der sig en hærskare af potentielle konflikter, som serien udstiller. Optaktssekvensen viser vanskeligheden ved at definere rigsfællesskabet ved at flimre mellem billeder af Grønland og billeder af København i et stadigt kalejdoskop, der ikke vil samle sig til et mønster.

Brændstoffet for dramaturgien er et (foreløbigt) fiktivt fund af olie i Grønland. Udsigten til de mange milliarder, olien kunne indbringe, udløser et sammenstød mellem klimapolitiske idealer og realpolitiske handlemuligheder. Over for en principiel afvisning af sort energi i Arktis står det udbredte grønlandske ønske om uafhængighed af Danmark. Konflikten afdækker, hvor vanskeligt det er at manøvrere i geopolitisk farvand, ikke mindst når Canadas udvindingskapital i forening med de russiske oligarkers er involveret, mens USA og Kina står klar til at slå til.

Grønlandssporet er i øvrigt foregrebet af en lille, rask replik i første sæson (4. episode). Her afslører Katrine Fønsmark på TV 1, at Guantánamo-lignende fanger er blevet fotograferet på Thulebasen under en amerikansk mellemlanding. Under et møde med den

grønlandske landsstyreformand Jens Enok Bertelsen (Angunnguaq Larsen) lancerer Nyborg et angreb på det grønlandske hjemmestyre ud fra en udbredt dansk synsvinkel:

”Har grønlænderne ikke selv et ansvar? I gør det altså lidt svært for os at give jer større selvstyre, når I gang på gang gør jer skyldige i nepotisme, forretningsbrølere og vedtager love, der minder om korrupsion. [...] For nogle gange ser det altså ud som om I bare sidder og venter, på at isen smelter, så I kan finde olie og blive rige.”

Nyborg tager til Grønland, og den personlige erfaring gør hende klogere. Men hun har åbenbart svært ved at huske den bagage i sæson 4, hvor hun stort set med samme ordvalg gentager sine beskyldninger.

Sæson 4 af *Borgen* har fokus på Arktis, hvor Birgitte Nyborg besøger Grønland i et afsnit. Foto: DR

MAGTEN

Titlens andet led, magten, var hovedtema i de tre foregående sæsoner af *Borgen* og udgør altså en kontinuitetsfaktor. Fra begyndelsen blev *Borgen* lanceret som ”en dramaserie om det politiske spil om magten i dagens Danmark”. Politiske citater fra Niccolo Machiavelli, Vladimir Iljitj Lenin, Mao Zedong og Winston Churchill gav stof til eftertanke som små appetitvækkere i begyndelsen af de enkelte episoder. Hvis ikke man forstod sammenhængene, kunne man få hjælp, fx i *Theatre Reviews* (<https://oneminutetheatreviews.co.uk/borgen-opening-quotes/>) explainer (<https://oneminutetheatreviews.co.uk/borgen-opening-quotes/>). Sæson 4 leverer en række nye citater til nørderne.

Det nye perspektiv på magten i *Borgens* fjerde sæson er de kvindelige karrierpolitikeres og chefers. Hvor Birgitte Nyborg måtte slås for magten, er der nu flere kvinder, der deler den. Det understreges af titlen på første afsnit: *The Future is Female*. Seriens

interesse har flyttet sig fra den kvindelige magtovertagelse i politik og medier til den kvindelige magtudøvelse. I fokus står spørgsmålet om, hvilke konsekvenser kønnet har. Er det fx lettere for en kvindelig udenrigsminister at samarbejde med en kvindelig statsminister? Hvad sker der, når man friset fra børn og familiehensyn helliger sig arbejdet døgnet rundt? Bevarer man bedst jordforbindelsen ved som statsminister Signe Kragh (Johanne Louise Schmidt) at smide selfier med popmad på Instagram eller ved som Nyborg at arbejde igennem i en grad, så hverdagslivet tømmes for betydning? Hvilke handlemuligheder tilbyder sig, når man midt i livet bliver angrebet bagfra af en forræderisk natur, der ubekvemt dikterer overgangsalder? "Du kan ikke kontrollere naturen", siger lægen opmuntrende.

Borgen har fået ny statsminister i Signe Kragh. Kragh er glad for selfies, leder af Arbejderpartiet og fra Jylland. Foto: DR

Birgitte Nyborg er, siden vi først mødte hende, blevet 53 år. Sidse Babett Knudsen leverer karakteren med vid og autoritet, men også med en ny snert af kynisme bag den målrettede facade.

Tilsyneladende udmanøvrerer udenrigsminister Nyborg sin statsminister i spørgsmålet om ressortområde. Til gengæld får hun sig en tabersag på halsen, da hun skal afstemme den grønne klimapolitik, hun er blevet valgt på, med hensynet til Grønlands interesser og de geopolitiske hensyn, der knytter sig til det arktiske område. Med valget af den neurotiske Asger Holm Kirkegaard (Mikkel Boe Følsgaard) som sin nye konstituerede arktiske ambassadør skyder hun tilsyneladende sig selv i foden. Selvom manden kender alt til Knud Rasmussen, udstiller hans rejsefobi og latterligt tynde sko, hvor dårligt forberedt han er. Heldigvis bedrager facaden. Han er hurtig ved tasterne og omstillingsparat, da han får til opgave at finde argumenter for at udvinde olie i Grønland – på en bæredygtig måde.

At traditionelle magtforhold er vendt om, illustreres af embedsværket. Nyborg koster rundt med de unge mænd i Udenrigsministeriets tjeneste, hvad enten de prøver at hjælpe hende eller markerer, hvor grænsen for en embedsmands hjælpsomhed går. Ministersekretær Oliver Hjorth (Simon Bennebjerg) kan fx godt hjælpe med at finde de helt rigtige sko i fødselsdagsgave til sønnen Magnus (Lucas Lynggaard), men ikke med at maskere en

tilbageholdelse af sandheden i Udenrigspolitisk Nævn. Departementschef Rasmus Gren Lundbæk (Magnus Millang) har sit – undertiden ret morsomme – hyr med at holde Nyborg i ørerne, mens hun stædigt (ligesom Frihedspartiets tidligere leder Svend Åge Saltum) afviser at få sig en kommunikationsrådgiver.

Et parallelspor inden for medierne udgøres af Katrine Fønsmark, der er forfremmet til nyhedsredaktør på TV 1 og dermed – som en feministisk pointe – chef for sin tidligere foresatte, Torben Friis (Søren Malling). Hun har høje journalistiske idealer, men tilsyneladende ikke særligt nemt ved at samarbejde. Aftaler og HR er hun ligeglad med – for hun er chefen.

ÆREN

Titlens sidste led, æren, knytter sig naturligt til magten, men er samtidig adskilt fra den. Som samtlige forrige sæsoner af *Borgen* omhyggeligt har påvist, kan man godt have magt uden at have ære. Og det er fortsat dét, serien handler om. Hvor går grænsen? "Man har et standpunkt, indtil man tager et nyt, ikke sandt?", sagde Jens Otto Krag i 1967, da han skulle forklare, hvorfor han pludselig så en mulighed i at inddrage SF som støtteparti for en socialdemokratisk regering – en mulighed, han tidligere havde afvist. Hans ordvalg har fået ikonisk status.

Nyborg vender på en tallerken i en situation, hvor oppositionen og pressen lugter blod, hvor ministersekretæren har forberedt hendes afskedsreception og TV 1 hendes politiske testamente, der (også til gavn for nye seere) opsummerer højdepunkter fra hendes hidtidige karriere. Hvor hendes politiske rygmarvsreaktion på fundet af olie i Grønland først var en klar udmelding om klima før olie, afsøger hun nu sine muligheder, som hun har lært af sin politiske mentor, Bent Sejvø, der i den pressede situation tages til nåde igen. Ellers har hun nemlig ikke haft tid til at se ham. For at overleve et truende mistillidsvotum går hun på kompromis og forklæder det som en erkendelse af, at hun var blevet for elitær. Det er en frydefuld, men måske lidt for nem sport at finde modeller fra virkelighedens Christiansborg.

Selvom årene er gået, er præmissen den samme som tidligere: Kan man bevare magten og sig selv på samme tid? Nyborg er blevet mere karrig med den lille næserynke og det store charmerende smil, der kunne løse enhver forhandlingssituation op.

OVERGANGSALDER

Langt de fleste anmeldere har samstemmende peget på *Borgens* høje ambitionsniveau og faktiske kvalitet. Også forskere har veloplagt kastet sig over serien, både i Danmark og internationalt. Helle Kannik Hastrup har opsummeret (<https://videnskab.dk/kultur-samfund/derfor-skal-du-streame-borgen-igen>) grundene til at gense den. Den franske tænketank Institut Montaigne (<https://www.institutmontaigne.org/en/blog/through-looking-glass-crown-and-borgen-between-symbolic-and-real-power>) bruger *Borgen* – sammen med *The Crown* – som eksempel på en vellykket debat om demokratiske processer i praksis.

Hvordan placerer fjerde sæson sig så seermæssigt? De tre første sæsoner af *Borgen* havde i gennemsnit halvanden millioner seere. Ifølge DR og analyseinstituttet Nielsen havde premiereafsnittet 1.015.000 seere, og dette tal inkluderer de første ti dages streaming. Siden er seertallene ikke blevet bedre. Foreløbig er det altså ikke lykkedes DR at genvinde førerpositionen. Det er op ad bakke.

Men forsøget er godt. Det er både modigt og nødvendigt at sætte fokus på magtens kvinder, deres kampe, lighederne med mændenes magtudøvelse – og forskellene. Jeg erindrer ikke, at kvinders overgangsalder tidligere er blevet tematiseret så tydeligt. Måske er det ikke så sexet. Dametoiletet leverer scenen, når Birgitte Nyborg på én gang tjekker svedsituationen, og om hun fortsat kan se sig selv i øjnene i spejlet. Kampen og omkostningerne er fantastisk medlevende fremstillet. Price og co. har noget på hjerte om det kvindelige menneskes vilkår – foruden om det universelle spil angående riget

---

RELATEREDE ARTIKLER

Del DR med Netflix (/artikler/DR-s-nye-strategi-vaerd-at-dele-stadig-orginal-mere-digital) - Tårnhøje lønninger, hestegaten og medieudviklingens brud med gammeldags flow-tv har fået politikere, de private medier o...

Hvem ringer klokken for? (/artikler/Anmeldelse-af-Herrens-veje) - Adam Prices tv-serier rummer typisk en skarp fornemmelse for, hvad der rører sig i samtiden. Det er umiddelbart også præ...

Historien bagom DR Drama-dramaet (/artikler/DR-drama-og-den-globale-udfordring) - Der er dømt Drama i DR Drama. En stor prestigeproduktion er foreløbigt strandet, måske pga. dårlig ledelse, måske pga. m...

Massiv myldretid på streaming-markedet (/artikler/Streaming-trends-i-2022) - Har du hørt om SkyShowtime? Bliver det i år du bliver kunde hos Amazon Prime? Eller satser du fremover på gratis, reklam...

KOMMENTARER

UDVALGTE JOB (/KOMMUNIKATION-JOB)

Red Barnet

(/kommunikation-job/redbarnet-

**Communications & Programmes
Officer (/kommunikation-**

Frist: 16. januar

(/kommunikation-

**Kommunikationsstuderende
(/kommunikation-**

Frist: Snarest muligt

(/kommunikation-job/dansk-metal-

